Minisymposium Restauratiebeurs 23 april 2009

Hout en de verwevenheid met onze cultuur

Eikenhakhout

Jan den Ouden

Wageningen Universiteit

Postbus 47

6700 AA Wageningen

Jan.denouden@wur.nl

Wat is hakhout?

Regelmatig afzetten van een boom waarbij de boom steeds uitloopt vanuit de overblijvende stobbe.

WAGENINGEN UNIVERSITEIT
WAGENINGEN UR

Wat is hakhout?

Na iedere kap moet de nieuwe loot of telg een eigen wortelstelsel aanleggen.

Delen van oude stamvoet en wortels sterven af.

Wat is hakhout?

Na enkele malen hakken ontstaat een stoof. Dit is een kluwen van dood en levend wortel- en stamhout.

Wat is hakhout?

Een stobbe kan opnieuw uitlopen door het activeren van slapende knoppen in de bast of door het aanmaken van adventiefknoppen

Wat is hakhout?

Slapende knoppen in de boom

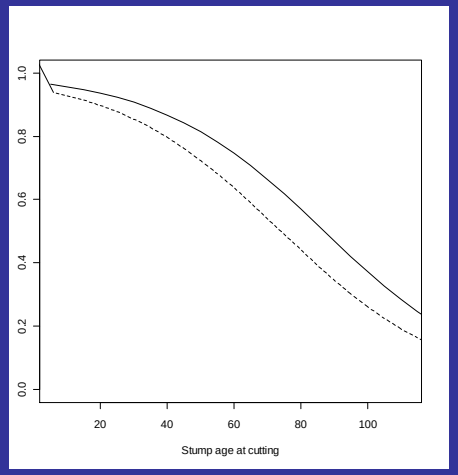

Knop wordt gevormd

Knop in rust

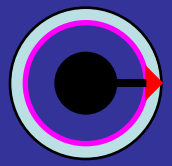

Knop groeit mee

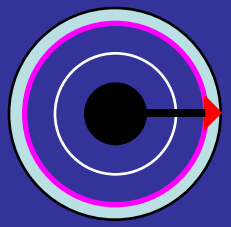

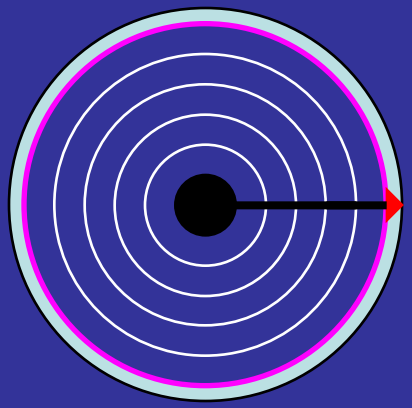

Knop blijft in leven

Knopspoor groeit mee

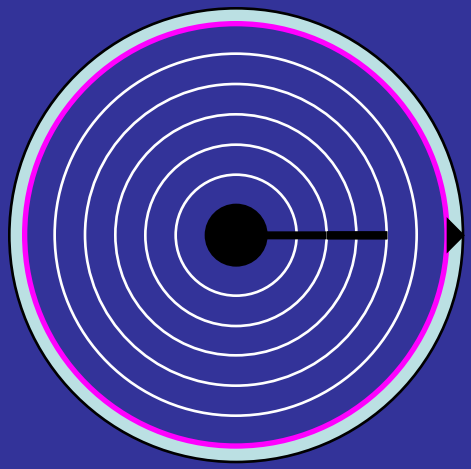

Knop sterft en/of

knopspoor breekt

WAGENINGEN UNIVERSITEIT
WAGENINGEN UR

Gebruik van hakhout

- Voordeel van hakhout is de vegetatieve regeneratie uit de stobbe, waardoor meer zekerheid ontstaat (verjonging uit zaad is meer risicovol).

- Hakhout leent zich bij uitstek tot de productie van klein sortiment hout dat makkelijk met de hand te verwerken is.

- Eikenhakhout levert veelzijdig product en groeit goed op arme grond

Archeologie

Sweet Track
(Walton Heath, Somerset, UK)

–4300 BP
–berk en hazelaar

Hakhout in geschreven
bronnen bekend uit Romeinse tijd

Gebruik van hakhoutproducten

Gebruik van hakhoutproducten

Wattle and daub

vlechtwerk met leem

WAGENINGEN UNIVERSITEIT
WAGENINGEN UR

Gebruik van hakhoutproducten

Eikels als veevoer (mast)

Middenbos: hakhout en grote bomen

WAGENINGEN UNIVERSITEIT
WAGENINGEN UR

Gebruik van hakhoutproducten

Zinkstukken (wilg)

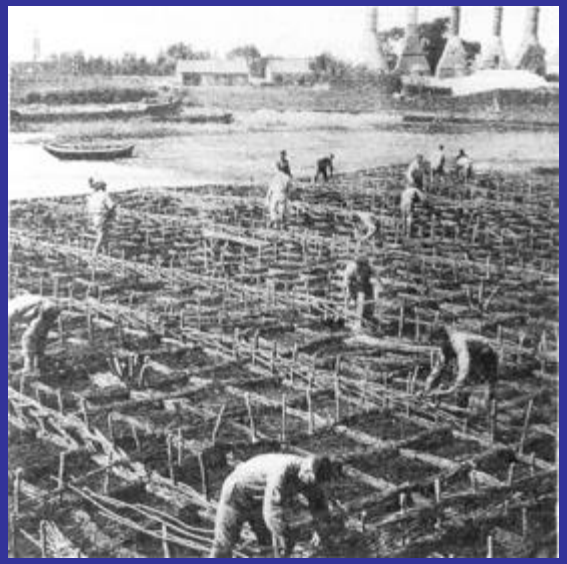

Bezems (wilg, berk)

Gebruik van hakhoutproducten

Eikenschors (eek) voor leerlooierij

- **Eekkloppen (N-NL)**
- **Eekschillen (Z-NL)**

Takkenbossen en talhout (brandhout)

Gebruik van hakhoutproducten

Houtskoolproductie in meilers

Gebruik van hakhoutproducten

Industriële meilers voor houtkool

Exploitatie van hakhout

- Regelmatig afzetten van hakhout en geleidelijke hergroei tot dicht struikbos zorgt voor een karakteristieke dynamiek in licht, temperatuur, etc.

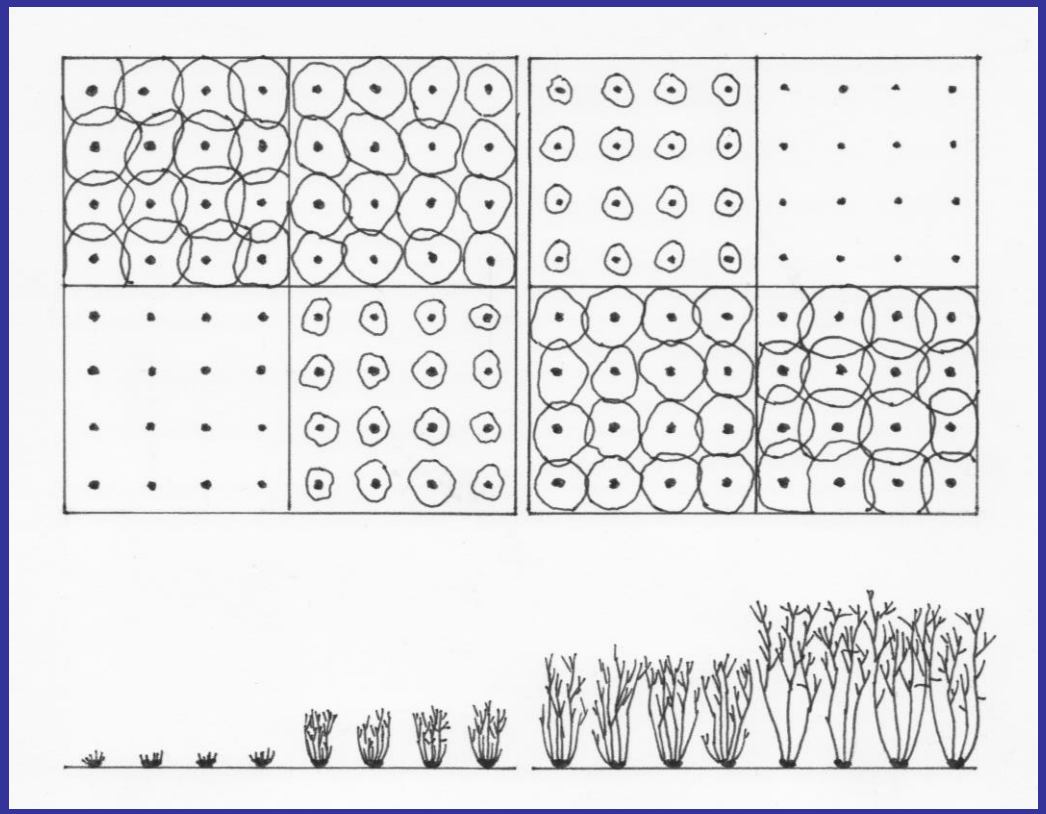

Natuurwaarden

Specifieke flora met levenstrategieën die kunnen overleven in de eb en vloed van licht in hakhout.

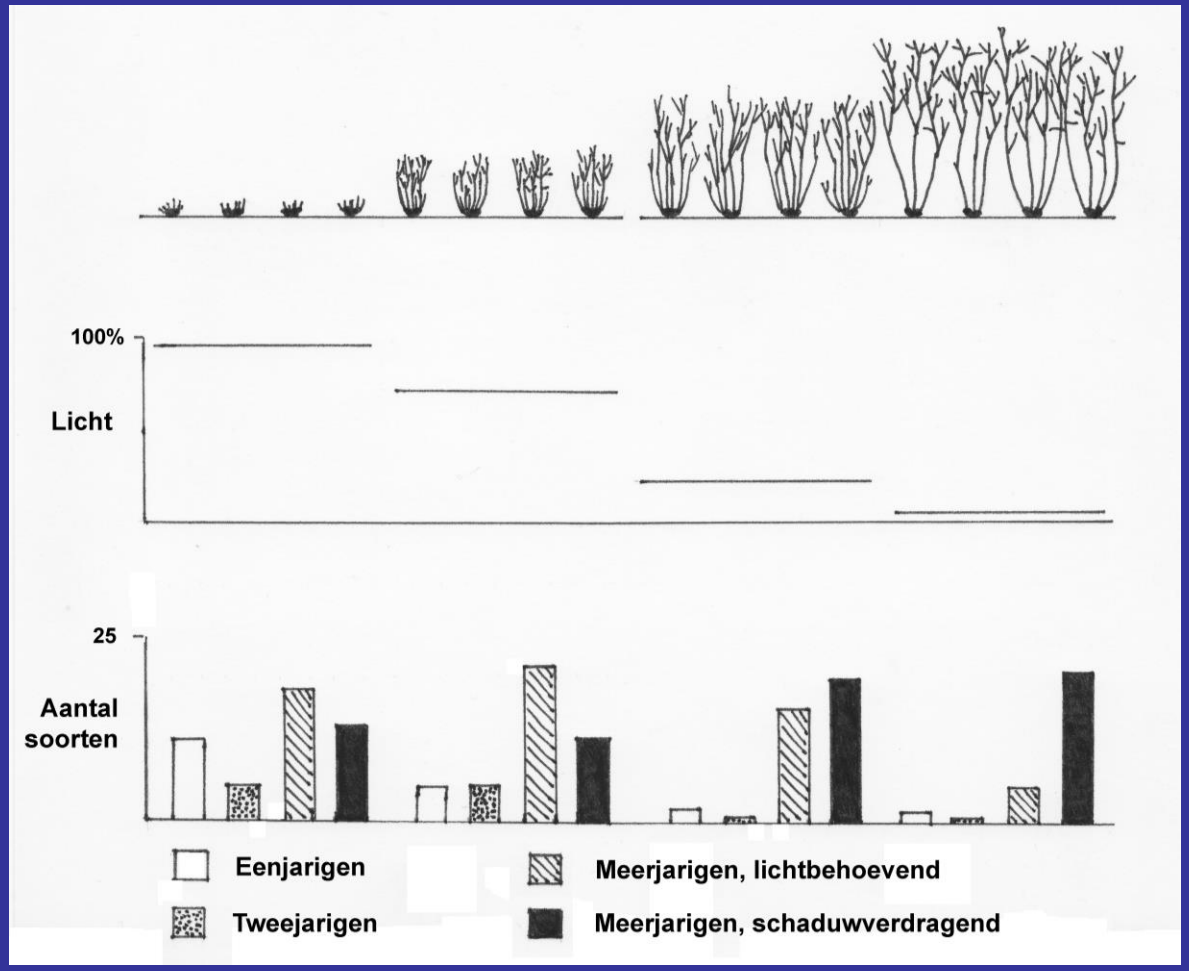

Adelaarsvaren

Pteridium aquilinum

Wilgenroosje

Chamaenerion angustifolium

Natuurwaarden

Veel zeldzame soorten in onze bosflora zijn gebonden geweest aan hakhoutcultures. Het huidige opgaande bos is een ongunstig milieu voor deze soorten.

Fraai hertshooi

Hypericum pulchrum

Bleeksporig bosviooltje

Viola riviniana

Gewone salomonszegel

Polygonatum multiflorum

Huidige betekenis van hakhout

- Cultuurgeschiedenis
- Biodiversiteit
- Biomassateelt

WAGENINGEN UNIVERSITEIT
WAGENINGEN UR